

Mărturii documentare privind prezența trupelor imperiale rusești în zona Sibiului, în perioada 2 februarie – 15 martie 1849

LIVIU PALIHOVICI

Desfășurarea evenimentelor revoluționare de la sfârșitul anului 1848 și începutul anului 1849 determină Curtea imperială habsburgică să apeleze la sprijinul celei rusești, pentru a putea opune o rezistență eficientă în fața trupelor revoluționare maghiare, comandate de generalul Bem.

Sfătuit, în mai multe rânduri, de către principele Windischgraetz, noul comandat general al armatei austriece după căderea Vienei, feldmareșalul baron Puchner, comandatul trupelor imperiale austriece din Transilvania, solicită comandantului general al trupelor rusești staționate în Țara Românească și Moldova, feldmareșalul Lüders, ajutor armat pentru apărarea orașelor Sibiu și Brașov.

În urma solicitării sale, la 2, 3 și 4 februarie 1849, sub conducerea generalului rus Engelhart, primele trupe rusești intră în Transilvania. Astfel, la 2 februarie, în Brașov intră 2680 infanteriști, 430 ulani, 190 cazaci și 8 tunuri. Două zile mai târziu, la 4 februarie, sub comanda colonelului Skariatîn, în Sibiu intră 1696 infanteriști, 120 cazaci și 6 tunuri.¹

Documentele care stau la baza acestui studiu aduc informații importante privind componența, numărul și condițiile de încartiruire ale acestor trupe în Scaunul Tâlmaciului, pe perioada 2 februarie – 15 martie 1849.

Informațiile încep cu ziua de 2 februarie când, în localitatea Tâlmaci, intră prima coloană rusească, numărând peste 1000 de oameni. Aceasta este hrănită, iar în ziua următoare, 3 februarie, își continuă marșul spre Sibiu. În aceeași zi, după plecarea primei coloane, îi urmează o a doua, având un efectiv asemănător, care rămâne în localitate până în dimineața zilei de 4 februarie, când intră și ea în Sibiu.²

După plecarea acestora, în localitatea Tâlmaci vor fi încartiruite 4 companii din Regimentul de vânători Lublin, având aproximativ 657 oameni, dintre care 11 cazaci și 19 ofițeri, 40 de căruțe destinate transportului de bagaje și cai de luptă.³ Trupele din Tâlmaci se găseau sub comanda adjunctului de batalion Kusdenov ajutat de căpitanul Denisov.⁴

Ca posturi avansate de observație, sunt încartiruite în localitatea Boița aproximativ 50 de cazaci, iar în localitatea Veștem aproximativ 70 de cazaci.⁵ Trebuie menționat faptul că numărul celor încartiruiți diferă de la un raport la altul, subliniindu-se că trupele erau în continuă mișcare. Cert este că în Scaunul Tâlmaciului s-au găsit, pe toată perioada amintită, peste 600 soldați ruși, care a trebuit să fie încartiruiți și hrăniți corespunzător.

¹ George Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă*, vol. II, Sibiu, 1890, p. 426.

² Arh. St. Alba Iulia, fond Parohia evanghelică C. A. Sebeș, dosar 1/1849, f. 1. 45, 61.

³ *Ibidem*, f. 18, 26, 53, 61.

⁴ *Ibidem*, f. 10.

⁵ *Ibidem*, f. 11, 18, 31.

Pentru a mări spațiul de încartuire destinat trupelor rusești, administrația centrală din Sibiu ordonă să se evacueze Depozitul de alimente din localitate, cu ajutorul dragonilor din Regimentul de Savoia, staționat în Cisnădie, și să se mute în localitatea de staționare a acestora. Se intenționa și eliberarea unui grajd pentru adăpostirea cailor.⁶

Pentru a stabili numărul militarilor din trupele rusești staționate în Sibiu și complexitatea măsurilor care au fost luate pentru aprovizionarea lor, ne folosim de informația desprinsă dintr-un raport al senatorului Capp, conform căreia în oraș erau încartuiți peste 2 000 de cazaci.⁷ Documentele oferă informații în legătură cu numele celor însărcinați cu această operațiune, precum și cu activitatea depusă de către administrație, la un nivel superior de organizare.⁸

Aprovizionarea și hrănirea trupelor rusești staționate în Scaunul Tâlmaciului, pe parcursul a aproape 6 săptămâni, a constituit o problemă deosebit de grea, cerând eforturi deosebite din partea administrației austriece și a populației locale. Având în vedere acestea și cunoscând, probabil, cu mult timp înainte, data la care trupele rusești vor intra în Sibiu, administrația a luat măsuri speciale de organizare. Astfel, la 3 februarie 1849, ea îl numește pe senatorul Carl Nangeborn ca intendent, însărcinându-l, în special, cu aprovizionarea trupelor rusești încartuite în Sibiu și, parțial, în Tâlmaci și Veștem.⁹

Pentru încartuirea și aprovizionarea trupelor rusești staționate în Tâlmaci, Veștem și Boița este însărcinat senatorul Capp¹⁰, iar pentru buna aprovizionare a acestora, pe întreaga perioadă cuprinsă între 4 februarie – 15 martie 1849, se face apel la serviciile angrosistului Carl Reschner, care își avea reședința în localitate.¹¹ Între cei doi se va purta o corespondență intensă, din lecturarea căreia se pot urmări greutatea pe care le-au întâmpinat la procurarea produselor necesare aprovizionării precum și măsurile care s-au impus a fi luate pentru depășirea acestora.

Pe plan local, pentru buna funcționare a aprovizionării, s-a stabilit ca administratorul Roth să se ocupe cu împărțirea rației de rachiou, sarea necesară pregătirii hranei să se procure de la comerciantul Peter Klein și să fie împărțită prin juratul Schneider, furajele, procurate din comunitățile scaunului, să fie împărțite cu ajutorul juratului Dudocas Aner, grija lemnelor de foc și a încartuirii să revină juratului Martin Stein¹² și altele.

Procurarea hranei necesare trupelor rusești încartuite în Tâlmaci s-a făcut din două surse: prima a constituit-o Magazinul Cisnădie, iar a doua – rechiziționarea alimentelor și nutrețului de la populația din localitățile Tâlmaci, Tâlmăcel, Sadu, Turnu Roșu –, Sebeșul de Jos și Sebeșul de Sus.¹³

Din Magazinul central de aprovizionare din Sibiu au fost procurate: rachiou, legume, ulei, pește, de multe ori în cantități insuficiente, dar niciodată carne, cereale, sare, piper, fapt ce dovedește greutatea deosebit de mari ce au apăsător pe umerii populației din localitățile enumerate și nu numai din acestea.¹⁴ Pentru pre-

⁶ Ibidem, f. 21.

⁷ Ibidem, f. 37.

⁸ Ibidem, f. 26.

⁹ Ibidem, f. 60.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Ibidem, f. 59.

¹² Ibidem, f. 51.

¹³ Ibidem, f. 6, 60.

¹⁴ Ibidem, f. 60.

gătirea hranei, în Tâlmăciu au fost construite patru cazane speciale, apreciindu-se că pentru hrana celor patru companii încartiruite va fi nevoie zilnic de aproximativ 330 pfunzi de carne, 8 găleți de rachiu și 11 câble de grâu.¹⁵

Aprovizionarea trupelor rusești urma să se facă ritmic, comunitățile trebuind să ofere următoarele produse: cartofi din Tâlmăcel, Sadu, Turnu Roșu, Sebeșul de Jos, Sibiu; ceapă din Tâlmăciu și Sibiu; mei din Sibiu; varză din Tâlmăciu, Tâlmăcel, Sebeșul de Sus, Sebeșul de Jos, Turnu Roșu, Sibiu; ulei din Sibiu; pește din Sibiu; oțet din Tâlmăciu și Tâlmăcel; sare din Tâlmăcel și Tâlmăciu.¹⁶

Carnea, aliment de bază, a constituit o problemă permanentă pentru aprovizionarea trupelor rusești. Pentru soluționarea acesteia administrația centrală din Sibiu hotărăște ca fiecare comunitate din rândul celor enunțate să ofere zilnic, prin rotație, câte două vite pentru sacrificare.¹⁷ O altă sarcină deosebit de grea căzută în sarcina comunităților a fost problema furajelor destinate cailor trupelor rusești. Astfel, acestea au fost nevoite să ofere 2 000 porții de fân și tot atâtea de ovăz.¹⁸

Opoziția care a fost manifestată, probabil, de către comunități pentru furnizarea cantităților de alimente necesare aprovizionării trupelor rusești din Tâlmăciu, până la 17 februarie 1849, a determinat administrația să hotărăască efectuarea de rechiziții cu ajutorul cazacilor.¹⁹ O mențiune specială trebuie acordată eforturilor depuse de către locuitorii din Boița care reușesc să întrețină singuri pe cei aproximativ 50 de soldați ruși încartuiți în localitate.²⁰

Pe lângă toate acestea, se mai punea problema încălzitului pe timp de iarnă, a combustibilului pentru prepararea hranei, a iluminatului și a altor servicii, care, în ansamblul lor, pot oferi o imagine globală asupra efortului pe care a trebuit să-l depună populația locală și administrația pentru a întreține trupele rusești în Scaunul Tâlmăciului.

După cucerirea Sibiului, la 11 martie 1849, de către trupele maghiare, aflate sub comanda generalului Bem, majoritatea administrației centrale și trupele austriece se retrag, prin pasul Turnu Roșu, în Țara Românească. Odată cu acestea, la data de 15 martie 1849, se retrag și trupele rusești, lăsând locul lor insurgenților, astfel încât calvarul populației locale va continua, pe un alt plan, până la sfârșitul revoluției. Din documentele cercetate nu rezultă că trupele rusești încartiruite în zona Sibiu-Tâlmăciu s-ar fi angajat în luptele cu insurgenții maghiari, în perioada staționării.

RÉSUMÉ

L'auteur, ayant pour base les documents des Archives, nous présente quelques nouvelles aspects concernant la participation des troupes russes a la repression de la revolution de 1848 en Transylvanie.

PRÉCIS

The author, based on some original documents from the Archives, talks about the Russian troops in Transylvania, called to put an end to the Rumanian Revolution of 1848

¹⁵ Ibidem, f. 12.

¹⁶ Ibidem, f. 6.

¹⁷ Ibidem, f. 51.

¹⁸ Ibidem, f. 28.

¹⁹ Ibidem, f. 53.

²⁰ Ibidem, f. 28.